

**Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIP-558/19-P

Název	Základní škola a Mateřská škola pro zrakově postižené a vady řeči, Plzeň, Lazaretní 25
Sídlo	Lazaretní 25, 312 00 Plzeň
E-mail	zrak@volny.cz
IČ	49778200
Identifikátor	600022960
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Iva Šmrhová
Zřizovatel	Plzeňský kraj
Místa inspekční činnosti	Lazaretní 1290/25, 312 00 Plzeň Nad Týncem 1199/38, 312 00 Plzeň Jesenická 1262/11, 323 00 Plzeň Ke Špitálskému lesu 1050/3, 312 00 Plzeň
Termín inspekční činnosti	3. – 7., 10. a 11. 6. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného mateřskou školou, základní školou, školní družinou, školním klubem a internátem a zjišťování podmínek a průběhu poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Základní škola a Mateřská škola pro zrakově postižené a vady řeči, Plzeň, Lazaretní 25 (dále „škola“ nebo „subjekt“) vykonává činnost mateřské školy (dále „MŠ“), základní školy (dále „ZŠ“), školní družiny, školního klubu, internátu, speciálně pedagogického centra, školní jídelny a školní jídelny – výdejny.

Škola je zřízena pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, s hlavním zaměřením pro zrakově postižené nebo s vadami řeči. Ve škole se rovněž vzdělávají děti a žáci se souběžným postižením více vadami, lehkým a středním mentálním postižením nebo poruchami autistického spektra s primární vadou zraku či vadou řeči. Ke vzdělávání jsou přijímáni na základě doporučení školských poradenských zařízení a žádosti zákonných zástupců. Spádovou oblastí školy je Plzeňský a Karlovarský kraj.

Předškolní vzdělávání je realizováno na třech místech poskytovaného vzdělávání. V Lazaretní ulici je jedna třída pro děti s vadami zraku, v ulici Ke Špitálskému lesu čtyři a v Jesenické ulici dvě třídy pro děti s vadami řeči. K termínu inspekční činnosti se v nich vzdělávalo celkem 76 dětí. Pro 17 z nich byly vypracovány individuální vzdělávací plány. Poslední ročník předškolního vzdělávání navštěvuje 33 dětí, z nichž jedno se vzdělává individuálně podle § 41 školského zákona, jedno má odlišný mateřský jazyk a 14 dětí má odloženou povinnou školní docházku. Předškolní vzdělávání probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále „ŠVP PV“) s motivačním názvem „Otevři vrátka a pojd’...“.

Základní vzdělávání probíhá na adrese Lazaretní, kde se nachází i ředitelství školy. K termínu inspekční činnosti vzdělávala ZŠ v devíti ročnících 104 žáky podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. V jedné třídě druhého stupně se vzdělávalo 15 žáků na základě výjimky povolené zřizovatelem. Podle Školního vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální se vzdělávalo 12 žáků ve dvou třídách. Dva žáci jsou vzdělávání individuálně podle § 41 školského zákona. Pro 49 žáků byly vypracovány individuální vzdělávací plány. Základní škola eviduje jednoho žáka s odlišným mateřským jazykem.

Internát pro dojíždějící žáky se nachází nedaleko sídla školy, na adrese Nad Týncem. V provozu je nepřetržitě od pondělí do pátku. K termínu inspekční činnosti zde bylo ubytováno 18 žáků.

V budově internátu se uskutečňuje rovněž zájmové vzdělávání. Ve třech odděleních školní družiny bylo k termínu inspekční činnosti zapsáno 32 účastníků a ve školním klubu devět.

Speciálně pedagogické centrum (dále „SPC“) poskytuje poradenské služby na dvou místech. Na adrese Nad Týncem se nachází pracoviště pro vady zraku a na adrese Ke Špitálskému lesu pracoviště pro vady řeči. Služby jsou poskytovány nejen dětem a žákům kmenové školy, ale i dalších škol.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) splňuje zákonné předpoklady pro výkon vedoucí funkce, do níž byla jmenována 29. 2. 2008. Dlouholetá zkušenost s řízením a angažovaný osobní přístup se příznivě promítají do organizace práce celého subjektu, který zahrnuje dva druhy škol a šest druhů školských zařízení. Ve zpracované koncepci rozvoje ředitelka stanovila základní vizi, jež spočívá v maximální podpoře vzdělávání dětí a žáků, které umožní jejich co nejvšestrannější rozvoj a bude prostředkem k budoucímu uplatnění ve společnosti. Konkrétně definované cíle pro oblasti činnosti školy svědčí o detailní znalosti prostředí.

Z práce pedagogických pracovníků v celém subjektu bylo zřejmé, že se s koncepčními záměry ztotožňují a usilují o jejich průběžné naplňování v praxi.

Pro zajištění vzdělávacího procesu a poskytování poradenských služeb má škola vytvořeny příznivé personální podmínky. K termínu inspekční činnosti pracovalo ve škole 82 pedagogických pracovníků. Převážná většina z nich splňuje zákonný předpoklad odborné kvalifikace. Nekvalifikované pedagožky si doplňují potřebné vzdělání studiem. Jejich neúplná kvalifikace neměla vliv na kvalitu poskytovaného vzdělávání.

Při řízení školy ředitelka úzce spolupracuje se zástupkyní pro MŠ, zástupkyní pro ZŠ, vedoucí vychovatelkou internátu a pro zájmové vzdělávání v jedné osobě i s vedoucí školní jídelny. Účelně na ně přenesla část kompetencí v oblasti zajištění provozu a kontroly. Důležité dokumenty či opatření týkající se vzdělávací činnosti školy ředitelka projednává s pedagogickou radou. Organizační struktura řízení a plánování odpovídá typu a velikosti školy. Nastavený vnitřní informační systém, v němž je i přes čtyři různá místa poskytovaného vzdělání upřednostněn osobní kontakt, je funkční.

Zástupkyně pro MŠ, ve funkci od 1. 1. 2012, zajišťuje jednotné pedagogické vedení ve všech třech místech poskytovaného předškolního vzdělávání díky jasně nastaveným pravidlům, v nichž jsou respektovány skutečné podmínky jednotlivých pracovišť. Východiskem pro vzdělávací proces je účelně zpracovaný ŠVP PV, jehož obsah odpovídá specifičnosti poskytovaného předškolního vzdělávání, a účinně prováděné monitorování a hodnocení, které vede ke stanovení konkrétních závěrů a opatření ke zlepšení stavu. Svým korektním působením na zaměstnance, rodiče a děti pozitivně ovlivňuje klima, které předškolní vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami významně podporuje. Naplňování pedagogických záměrů a filozofie školy se projevilo v účinném souběžném působení učitelek v jednotlivých třídách tak, aby byla zabezpečena individuální práce s dětmi.

Zástupkyně pro ZŠ, ve funkci od 1. 9. 2018, se pod vedením ředitelky postupně seznamuje s reálnými podmínkami fungování subjektu. Pro tuto pracovní pozici prokázala v průběhu inspekční činnosti velmi dobré pedagogické a organizační předpoklady i znalost prostředí. Pojetí školních vzdělávacích programů ZŠ vyplývá z poslání školy. Pro kompenzaci vad zraku a řeči jsou určeny předměty speciálně pedagogické péče, které jsou vyučovány v rámci učebního plánu ve všech ročnících a jsou nabízeny též jako nepovinné předměty nad jeho rámec. Jedná se prostorovou orientaci a samostatný pohyb zrakově postižených, tyflopeditickou péči, Braillovo písmo, logopedickou péči a řečovou výchovu. Dalším specifikem ZŠ je, že ve školním roce 2018/2019 pomáhalo vzdělávání zajišťovat 20 asistentů pedagoga, což představovalo zvýšené nároky na organizaci práce a jejich efektivní metodické vedení.

Zájmové vzdělávání vychází z koncepce základního vzdělávání a je realizováno podle školních vzdělávacích programů, jejichž cílem je podporovat rozvoj osobnosti žáků v oblasti učení, poznávání, estetického vnímání, manuální zručnosti a fyzické zdatnosti. Struktura těchto programů i další dokumentace zájmového vzdělávání je po dopracování, které bylo provedeno v průběhu inspekční činnosti, v souladu s požadavky právní normy.

Vedení školy se pravidelně setkává s kolektivy obou pracovišť SPC. Kvalifikovanost celého týmu, jednoznačně vyjasněné kompetence jednotlivých pracovníků, erudice i dlouhodobá praxe se pozitivně promítají do kvality poskytovaných poradenských služeb. K té rovněž přispívá sdílení informací a poznatků v rámci pracovních porad. Nárůst počtu žadatelů a písemných či telefonických konzultací představuje zvýšenou časovou náročnost. Spektrum standardizovaných diagnostických nástrojů je dostatečné. Spisová dokumentace klientů je náležitě vedena, respektuje ochranu osobních údajů.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků vychází v celém subjektu z reálných potřeb konkrétního pracoviště, z profesního zájmu jednotlivců či z požadavků vyplývajících z postavení zaměstnance. Avšak nabídka vzdělávacích center s ohledem na specifickou školu je omezená. Součástí plánovaného vzdělávání je i cílená podpora začínajícím pracovníkům. Poznatky jsou sdíleny v osobním kolegiálním kontaktu i na poradách, přínos vzdělávání byl zřejmý v průběhu pedagogického procesu.

Kvalifikovaná a zkušená výchovná poradkyně v základní škole působí též jako metodička prevence. Koordinuje péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, zajišťuje spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, metodicky vede pedagogy při zpracování individuálních vzdělávacích plánů a při poskytování podpůrných opatření. Zjištěným nedostatkem ve vzorku předložených individuálních vzdělávacích plánů bylo nejednotné pojetí zpracování úpravy obsahu a výstupů vzdělávání u žáků s lehkým mentálním postižením. U některých žáků byly tyto informace stanoveny konkrétně a jejich praktická využitelnost byla zřejmá, kdežto v dalších případech byl obsah učiva vymezen spíše formálně. Výchovná poradkyně velmi kvalitně zajišťuje kariérové poradenství díky mnohaletým zkušenostem a detailní znalosti prostředí. Její pomoc žákům a jejich zákonným zástupcům při volbě budoucí střední školy má vždy individuální a konkrétní rozměr s ohledem na zdravotní postižení, vzdělávací potřeby a možnosti žáka. Vhodnost zvoleného typu střední školy vyplývá ze zpětné vazby absolventů. V oblasti prevence rizikového chování spolupracuje s třídními učiteli podle funkčně zpracovaného preventivního programu, který se daří pedagogům naplňovat. Škola pořádá každoročně řadu akcí, jejichž cílem je podpora žádoucího chování a nastavení dobrých mezilidských vztahů. Systém prevence je promyšlený a účinný, což má kladný vliv na bezpečnost prostředí ve škole.

Materiální podmínky umožňují předškolní vzdělávání. Děti mají k dispozici převážně zastaralý nábytek a úzký výběr pomůcek i hraček. V pronajatých prostorách od Úřadu městského obvodu Plzeň 1 v Jesenické ulici narušuje estetiku třídy zatékající střecha, oprýskané nátěry a zastaralé vybavení sociálního zařízení. Na tuto skutečnost reaguje nejen zástupkyně pro MŠ v koncepčních záměrech uvedených v ŠVP PV, ale nespokojenost s materiálně-technickým vybavením školy a pracovním zázemím vyjádřily v anonymních dotaznících také všechny učitelky MŠ. Zjištěným rizikem v otázce bezpečnosti je nevyhovující zahrada v Jesenické ulici, v jejímž prostoru jsou neodstraněné, špatně viditelné, betonové obrubníky a rozbité dřevěné lavičky.

Prostorové podmínky pro vzdělávání v ZŠ zůstaly od minulé inspekční činnosti stejné, tzn. omezené. V souladu s aktuálně platnou legislativou jsou třídy naplňovány na vyšší počet žáků, výrazně vzrostl též počet asistentů pedagoga, čímž se prostor pro vlastní vzdělávání i pro pracovní zázemí pedagogů ještě zmenšil. Nastavit a udržet žádoucí psychohygienické podmínky stojí pedagogické pracovníky soustavně zvýšené úsilí. Učitelé jen velmi obtížně dodržují pravidla zrakové hygieny žáků. Třídy jsou vybaveny clonící technikou, není však prostor pro používání sklopných pracovních desek, náročné je dodržet vhodný úhel pohledu žáků na tabuli, případně interaktivní tabuli. Velmi obtížná je také relaxace během vyučovacích hodin. Žáci mají rovněž minimální prostor pro odkládání pomůcek. Stísněnost prostoru limituje také pedagogy, kteří nemohou procházet mezi lavicemi. Nesnadná na organizaci je verbalizace jednotlivých činností, skupinová práce atd. ZŠ disponuje prostředky informačních a komunikačních technologií i souvisejícími pomůckami v dostatečné míře a to včetně pomůcek a sportovního vybavení pro žáky s vadami zraku. Přínosné využívání těchto prostředků bylo v průběhu inspekční činnosti zaznamenáno. Žáci se zrakovým postižením mají v hodinách k dispozici zvětšený text, nebo jsou vybaveni asistivními technologiemi (elektronické zvětšovací lupy). Nevidomí žáci pracují s texty

v Braillově písmu a pomůckami vytvořenými pomocí fuseru (zařízení na výrobu hmatových podkladů).

Školní zahrady u budov v ulicích Ke Špitálskému lesu a Lazaretní byly od poslední inspekční činnosti nově upraveny. V jejich uspořádání byl dán důraz na smyslové učení, což podporuje poslání subjektu. Jsou účelně využívány pro výuku, relaxaci a celkovou stimulaci dětí a žáků.

V přízemí budovy internátu se nacházejí odborné pracovny SPC, pracoviště pro vady zraku, s potřebným materiálně-technickým zázemím. Probíhá zde rovněž zájmové vzdělávání, které má k dispozici několik kluboven dostatečně vybavených hrami, hračkami, sportovním náradím na show-down (obdoba stolního tenisu pro zrakově postižené) a moderní technikou. Pro kompenzaci postižení žáků zde byly zřízeny keramická dílna a hudebna, které jsou hojně využívány.

Vnitřní i vnější prostory, kromě objektu v Jesenické ulici, byly čisté, esteticky upravené, vedení školy systematicky pečuje o jejich údržbu a renovaci. Během celého roku dochází k běžným malým opravám a úpravám na všech pracovištích, které škola zajišťuje vlastními silami, čímž dochází k výrazné úspoře finančních prostředků. Celý subjekt má k dispozici pouze jeden služební automobil. Avšak nárůst počtu klientů SPC, u nichž jsou indikovány návštěvy v kmenových školách, se zvyšuje a s tím i potřeba navýšení těchto nepersonálních zdrojů.

Vedle pravidelných zdrojů financování ze státního rozpočtu na platy a z rozpočtu zřizovatele na provoz a investiční akce posilují příjem školy dotace z dalších územně samosprávných celků, o něž vedení školy pravidelně žádá. Jsou promyšleně využívány především k prevenci rizikového chování, na technické vzdělávání a sportovní aktivity. Vícezdrojový systém financování vytváří kvalitní podmínky pro vzdělávání dětí a žáků.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V důsledku kvalitního pedagogického vedení v MŠ vychází systematická příprava vzdělávání všech pedagogických pracovníků nejen z třídních vzdělávacích programů, ale zejména z potřeb dětí podle stupně a druhu zdravotního postižení. Volba vzdělávacích cílů a výběr aktivizačních forem a metod práce byly optimální. Stanovených cílů ve všech hospitovaných třídách bylo dosaženo díky důsledné individualizaci vzdělávání, která vyplývala z mentálních možností jednotlivých dětí. Zhlédnutý vzdělávací proces byl velmi dobře pedagogicky a organizačně realizován, protože byl založen na příznivém časovém rozvržení tandemového působení dvou učitelek ve třídě. Přestože jsou do MŠ přijaty i děti s poruchou chování nebo autismem, rizikové chování nebylo v důsledku aktivního souběžného působení učitelek a asistentek pedagoga zaznamenáno. Přínosně byla využita souvislost obsahu vzdělávání s reálnými situacemi každodenního života. Silnou stránkou bylo uplatňování vnitřní i vnější motivace, podpora i povzbuzování dětí a laskavá důslednost učitelek, asistentek pedagoga či školních logopedek. Úspěšnost průběhu vzdělávání rovněž ovlivnila účinná spolupráce asistentek pedagoga s učitelkami, která probíhala i při přípravě a vyhodnocování výsledků. Vzdělávání rozvíjelo spolupráci a vztahy mezi dětmi, jejich komunikaci, soustředěnost a pozornost. Děti měly dostatek prostoru pro rozvoj hrubé a jemné motoriky, mluvidel, grafomotoriky i estetického citění. Cíleně byla zařazována prstová gymnastika, gymnastika mluvidel a logogymnastika. Pokroky dětí učitelky systematicky sledují a nabízí jim takové aktivity, které podporují jejich rozvoj, posilují jejich pozitivní sebepojetí a sebevědomí. Ve třídě, v níž jsou zařazeny děti s odloženou povinnou

školní docházkou, se celoročně, s frekvencí jednou týdně, provádí trénink jazykových schopností (fonetického uvědomování) podle D. B. Elkonina.

V průběhu inspekční činnosti docházely všechny děti ze třídy MŠ pro vady zraku na motorickou rehabilitaci do blízké nemocnice. Rozhovorem s učitelkami této třídy bylo zjištěno, že je dětem poskytována individuální speciálně pedagogická péče na doporučení SPC s cílem reedukace zrakových funkcí. Zdravotní sestra pracuje s dětmi s poruchou binokulárního vidění individuálně formou pleoptických a ortoptických cvičení denně po dobu cca 10 – 20 minut. Pedagožky se věnují dětem tak, aby u nich docházelo k rovnoměrnému rozvoji všech smyslů včetně zraku. Cvičí zrakové vnímání, zrakovou stimulaci. Cíleně se zaměřují na rozvoj sebeobsluhy v oblasti hygieny, stravování, oblékání, a uklidu hraček, což je pro děti se zrakovým postižením velmi důležité.

Hospitovaná výuka v prvním ročníku ZŠ byla založena na stereotypních metodách a formách práce. V důsledku jednotvárného stylu se u žáků projevovaly známky únavy a nesoustředěnosti. V nízké míře byly využívány názorné pomůcky, didaktická technika byla použita pouze v jednom případě. Zjištěným nedostatkem bylo nedostatečné nebo žádné vytváření návyků správného sezení, držení psacího náčiní, chování či podpora pozornosti. Sledovaná výuka ve druhém až pátém ročníku byla vždy pečlivě připravena a promyšlena v návaznosti na dispozice jednotlivých žáků. Vyučující vedli žáky k utváření a prohlubování klíčových kompetencí a posilovali především sociální gramotnost. Výuka se vyznačovala většinou individuálním přístupem, střídáním metod a forem vzdělávacích postupů. Preferována byla práce ve skupinách. Vhodně bylo využíváno mezipředmětových vztahů včetně souvislostí obsahu učiva s reálnými situacemi každodenního života. Pokyny byly zadávány jasně a srozumitelně, jednotlivé činnosti na sebe zpravidla plynule navazovaly. V průběhu hospitovaných hodin většinou nechybělo shrnutí učiva vyučujícími ani zhodnocení práce žáků v rámci vzdělávacích činností. V menší míře se objevilo i sebehodnocení. Kladem sledované výuky byl empatický přístup učitelek a asistentek pedagoga, což podporovalo příjemné pracovní klima.

Vzdělávací cíle ve výuce druhého stupně ZŠ byly stanoveny s ohledem na individuální zvláštnosti žáků dané třídy tak, aby umožňovaly zvládnutí učiva všem. Tyto cíle se učitelům dařilo naplňovat účelně volenými vzdělávacími strategiemi, následkem čehož se žáci do nabízených učebních činností zapojovali aktivně. Učitelé podněcovali jejich snahu ústním povzbuzováním a vyjadřováním důvěry v jejich schopnosti. Snažili se dbát na psychohygienu výuky zařazováním takových relaxačních aktivit, které byly v prostorách tříd realizovatelné. Používané pomůcky odpovídaly vzdělávacím potřebám žáků. K celkové efektivitě výuky přispívala velmi dobrá spolupráce asistentů pedagoga s vyučujícími. V několika případech byla zaznamenána výuka s malou dynamikou, převažující dominantní rolí učitele a s nízkou mírou uplatněného názorného vyučování. Dílčí nedostatky byly shledány v poskytování účinné zpětné vazby pro další učení žáků, učitelé hodnotili převážně jen jejich okamžité výkony. V závěrečných fázích hodin nebyl vytvářen dostatečný prostor na shrnutí učiva a vyhodnocování dosaženého pokroku třídy i jednotlivců.

Výuka ve třídách základní školy speciální se spojenými ročníky a s rozdílnými vzdělávacími programy byla připravena a promyšlena, měla logickou strukturu, byla individualizována dle míry postižení a věku žáků. Činnostně pojaté vyučování bylo zaměřeno na rozvoj jemné a hrubé motoriky, celkové pohyblivosti, prožitků radosti z pohybu i na schopnost porozumět příběhu s následnou reprodukcí vlastními slovy. Stanoveného vzdělávacího cíle nebylo plně dosaženo při výuce čtení, protože výchozí text nebyl vhodně zvolen.

Společným silným rysem výuky napříč základní školou byl důraz, který většina vyučující dávala na vlastní mluvený projev, jenž se vyznačoval pečlivou artikulací a srozumitelností, čímž byli žáci podporováni v utváření správných řečových návyků.

Témata dopravní výchovy jsou zařazena do výuky na prvním i druhém stupni. Její význam a poslání má pro žáky specifický význam. Primární je pěší bezpečnost s cílem naučit žáky bezpečně se orientovat v základních dopravních situacích a posilovat v této oblasti jejich sebevědomí. Ve spolupráci s Policií ČR jsou pořádány besedy o bezpečném chování v silničním provozu. Důslednou pozornost škola věnuje zrakové bezpečnosti formou prostorové orientace. Pravidelná je rovněž spolupráce s Hasičským záchranným sborem Plzeňského kraje a Městskou policií Plzeň. Každoročně jsou organizovány projektové dny s tematikou dopravní výchovy. Věcná spolupráce je s organizací BESIP, která škole věnovala reflexní prvky.

Chod internátu se řídí denním řádem a náplň zaměstnání žáků se realizuje podle schváleného školního vzdělávacího programu. Velmi dobře je nastavena spolupráce s třídními učitelkami. Vlídny a individuální přístup vychovatelek ke všem žákům vytvářel přátelské sociální prostředí.

Sledované činnosti provozované ve školní družině a školním klubu vycházely z koncepce základního vzdělávání. Po dopoledním vyučování byl věnován dostatek času pro zklidnění a odpočinek žáků formou vhodně zvolených relaxačních technik. Některé z nich byly podmalovávány hudebním i světelným doprovodem. Při pobytu venku byly sportovní činnosti zaměřené na zlepšování pohybových dovedností žáků, provozované formou soutěží s následným vyhodnocováním úspěšnosti, nebo bylo realizováno poznávání přírodnin. Sledované aktivity zájmového vzdělávání splňovaly požadavky dobrovolnosti, zajímavosti i aktivity, žáci byli činnostmi plně zaujati a zodpovědně plnili zadané úkoly. Podporována byla spolupráce a respektování kamarádů.

Poskytovaná péče na obou pracovištích SPC je v souladu se zaměřením školského poradenského zařízení. Práce je založena na používání především standardizovaných diagnostických nástrojů. Základem pro komplexní diagnostiku jsou vstupní informace získávané od zákonných zástupců, z kmenových škol klientů či dalších odborných pracovišť. Diagnostika dále vychází z analýz průběhu i výstupů činností klientů, výsledků pozorování, anamnestických dat či rozhovorů. Na základě této ucelené diagnostiky určují odborné pracovnice příslušná podpůrná opatření. Velmi zdařilé je aktivní využívání poznatků dalších odborných pracovišť a prolínání diagnostiky speciálně pedagogické s psychologickou. Takto zajištěné výsledky dále umožňují poskytování cílené a individuální péče. Vhodnosti diagnostických nástrojů je všemi odbornými pracovníci věnována dostatečná pozornost, volba je přizpůsobována potřebám klienta. Psychologická diagnostika vychází ze standardizovaných testů. Speciálně pedagogická diagnostika se zaměřuje především na logopedická, nebo tyflopédická vyšetření. Proces diagnostiky je potřebně rozšiřován o některé části nestandardizovaných testů i vlastní materiály. Způsob provádění diagnostické činnosti SPC se příznivě promítá do kvality obsahu vydávaných doporučení pro školy i zpráv pro zákonné zástupce.

Z analýzy vzorku spisů vyplývá, že nejčteněji využívané diagnostické metody jsou správně voleny a dobře používány, což vede ke zvýšení přesnosti výsledných diagnóz a optimalizaci závěrů vydávaných zpráv i doporučení ke vzdělávání. Dodržování termínů pro zpracování zpráv i doporučení ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se průběžně daří, což se pozitivně promítá do výchovně-vzdělávacího procesu. Vyhodnocování účinnosti podpůrných opatření je funkční, provádí se dotazníkovým šetřením, telefonickými konzultacemi či návštěvami v kmenových školách. Obsahy vydaných doporučení jsou

srozumitelné, pro školy dobře návodné a ve výuce plně využitelné. V některých případech se vyskytly formální nedostatky, které byly v průběhu inspekční činnosti odstraněny.

K termínu inspekční činnosti nebyl zařízením využíván žádný informační systém přímo určený pro školská poradenská zařízení. Využívaný způsob nenabízí možnosti sdíleného virtuálního prostoru a tím neumožňuje zvyšování jednotnosti a účinnější kooperace týmu.

SPC nabízí ambulantní i terénní formy poradenských služeb. Poskytovaná ambulantní péče aktivně přispívá ke snižování negativních dopadů vyplývajících ze znevýhodnění klientů. Dále SPC realizuje poradenské služby zpravidla prostřednictvím terénních výjezdů do kmenových škol s důrazem na prospěch klientů a zajištění vyššího psychického a emocionálního komfortu.

SPC dlouhodobě buduje partnerské vztahy s řadou odborníků, efektivně spolupracuje s klinickými logopedy, tyflopedy a odbornými lékaři. V úzké součinnosti se školou se zapojuje do různých projektů a programů jako např. „Soutěžní soustředění v prostorové orientaci ve Smržovce“. V rámci celé školy je realizována intenzivní spolupráce s organizacemi Světluška, Leontinka, Lions club Plzeň – Bohemia a dalšími. SPC též poskytuje další služby nad rámec standardní činnosti např. víkendová setkání rodičů a školy apod.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Příznivé prostředí pro vzdělávání, výchovu a poskytování poradenských služeb se daří ve škole vytvářet díky efektivně nastavenému systému řízení, účelnému plánování, dobré organizaci práce, konstruktivní spolupráci mezi členy pedagogického sboru, fungujícímu přenosu informací a partnerské komunikaci na všech úrovních.

Mateřská škola se díky systematickému získávání aktuálních informací o rozvoji každého dítěte cíleně zabývá jeho pokrokem. Ten je průběžně sledován v lineární součinnosti učitelek a logopedek. Pedagogičtí pracovníci pravidelně vyhodnocují, zda výsledky dětí odpovídají očekávaným výstupům, což dokládají kvalitně vedené záznamy. Z posouzení úvodní informace o dítěti a porovnáním výsledků vzdělávání v rámci možností jeho rozvoje na konci školního roku byl patrný výrazný posun zejména u dětí s vývojovou dysfázií. Výborných výsledků dosahovaly s touto diagnózou děti ve věku pět až sedm let prostřednictvím metody D. B. Elkonina. Děti zvládaly pod vedením školní logopedky řazení slabik podle počtu, rozklad slova na hlásky a slabiky. Rozvojem jazykových schopností se děti postupně připravují na výuku čtení. Při rozvoji hrubé motoriky zvládaly vyrovnávat svalovou dysbalanci v běžném pohybu, překonávání nižší překážky i různé druhy lezení. Pohyb přizpůsobovaly a prováděly podle pokynů učitelky. V rámci svých možností byly při všech činnostech aktivní, projevovaly se otevřeně a bez zábran komunikovaly. Dařilo se jim konstruovat stavby, stříhat podle čáry, zvládaly lepení. Mateřské škole se daří prostřednictvím systematického pedagogického vedení, odborně zdatných učitelek, které dokážou projevovat každému dítěti vstřícnost a respekt, naplňovat zaměření ŠVP PV v plném rozsahu.

Pravidelná a úzká je zejména spolupráce MŠ, rodičů, odborníků SPC a lékařů. Mezi uvedenými aktéry probíhá intenzivní spolupráce za účelem efektivní eliminace problémů zdravotně postižených dětí. Spolupráce s rodiči je účinně podpořena oboustrannou důvěrou a otevřeností, společnými akcemi, na jejichž pořádání se podílí „Spolek rodičů“ ustanovený v listopadu 2012. Hodnocení MŠ zákonnými zástupci získává zástupkyně pro MŠ prostřednictvím zadávaných dotazníků, které vyhodnocuje a dává rodičům zpětnou vazbu, jakým způsobem budou jejich návrhy vypořádány. Se sousední základní školou se realizuje

rovněž intenzivní spolupráce, v průběhu které konzultují pedagogové s učitelkami MŠ metody a formy práce. Pravidelně se společně setkávají a MŠ dostává zpětnou vazbu o přechodu dětí na vyšší stupeň vzdělávání.

Základní škola má pro sledování a analýzu průběžných i celkových výsledků vzdělávání žáků nastavený fungující systém. Vyhodnocování probíhá zejména na úrovni jednotlivých vyučujících, třídních učitelů (klasifikace jednotlivců, hodnocení žáků třídy nebo třídního klimatu) a pedagogické rady. Ředitelka i její zástupkyně sledují při hospitační činnosti kvalitu výuky, míru osvojení si vědomostí a využívání nabytých dovedností žáků. Záznamy z hospitačí ředitelky za školní rok 2018/2019 dokladují důkladnou kontrolní činnost konanou převážně na četných mimoškolních akcích, během nichž ředitelka cíleně ověřuje nejen jejich přínos, ale i pohyb žáků v nechráněném prostředí a kompetenci vyučujících zvládnout nenaplánované situace. Z konkrétních událostí a projevů žáků jsou vyvozována racionální opatření, která jsou následně v praxi uplatňována. Tento záměrně volený způsob kontroly vyplývá z pojetí vzdělávání žáků s různým postižením, které se škola snaží co nejpraktičtěji připravit na začlenění do běžného života. Zástupkyně pro ZŠ se systematicky seznamuje s prací učitelů a s povahou vzdělávacího procesu. Hospitační činnost ve školní družině a školním klubu nebyla ve školním roce 2018/2019 realizována.

Vzdělávací výsledky v ZŠ odpovídají úrovni výstupů vzdělávání, jak je stanovují školní vzdělávací programy, nebo individuální vzdělávací plány. Ve školním roce 2017/2018 škola neměla neprospívající žáky a neudělila snížené známky z chování. Docházka do školy byla pravidelná, nikdo z žáků neměl neomluvené hodiny. Prospěch i chování žáků jsou včas analyzovány, neprospěchu a nežádoucímu chování se daří předcházet díky zodpovědnému individuálnímu přístupu všech pedagogických pracovníků a dobré znalosti osobní situace jednotlivých žáků a jejich domácího prostředí. Mezi prostředky prevence školní neúspěšnosti patří osobní jednání se žáky, jejich rodiči a doučování. Žáci se v průběhu inspekční činnosti chovali slušně, z jejich vystupování bylo zřejmé, že se ve škole cítí dobře. Ve výuce zpravidla spolupracovali, učili se se zájmem. Zákonní zástupci jsou o prospěchu a chování svých dětí informováni prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách a během individuálních konzultací.

Hospitační činnost ČŠI potvrdila, že během vzdělávání jsou dodržována doporučení poradenských zařízení, žákům je věnována patřičná péče s ohledem na jejich vzdělávací potřeby. Jejich pokrok je sledován, v pravidelných intervalech vyhodnocován a pro zkvalitnění podpory jsou přijímána účinná opatření.

Škola dlouhodobě a intenzivně rozvíjí vztahy s řadou sociálních partnerů. Spolupráce s neziskovými organizacemi, občanskými sdruženími a nadacemi škole výrazně napomáhá financovat nejen vybavení pro zrakově postižené, ale i různé akce např. soutěže, soustředění, výlety, návštěvy kulturních zařízení. Prostor pro vzájemné sdílení pedagogů i žáků poskytují setkání se školami stejného zaměření především v rámci realizovaných soustředění a sportovních klání např. „Běh pro Světlušku“, „Jizerská 50“ či lyžařsko-turistické zájezdy. V roce 2016 škola pořádala XXI. ročník Sportovních her zrakově postižené mládeže, v nichž družstva školy pravidelně obsazují přední místa. Soutěží se v atletice, plavání, goalballu a show-downu (speciální kolektivní sporty pro zrakově postižené). V rámci kooperace s některými středními odbornými školami a pedagogickými fakultami probíhají ve škole praxe žáků a studentů.

Škola klade velký důraz na vedení žáků ke smysluplnému trávení volného času, organizuje pro ně řadu zájmových kroužků, k nimž patří zejména sportovní, keramický, muzikální a rytmický či výtvarný. Prostřednictvím těchto cíleně pojatých činností žáci přirozeně kompenzují zdravotní znevýhodnění a rozvíjejí další smysly. Svůj talent a dovednosti mohou

žáci uplatnit v soutěžích z různých oblastí, jako např. recitace, psaní na klávesnici, výtvarné a sportovní.

Výsledky práce žáků ubytovaných na internátu, stejně jako i žáků ve školní družině či klubu jsou patrné zejména v klubovnách a společných prostorách, v nichž tvoří vkusnou výzdobu. V této oblasti vynikají zejména keramické výrobky. V zájmovém vzdělávání a na internátu jsou vlídnou formou rozvíjeny schopnosti a prohlubovány dovednosti žáků získané v základním vzdělávání.

Škola se prezentuje veřejnosti svými funkčně nastavenými a pravidelně aktualizovanými webovými stránkami. Pravidelně vydává Zpravodaj školy. O své činnosti informuje i ve sdělovacích prostředcích.

Závěry

Vývoj školy

- Širší vedení školy bylo obměněno na postu zástupkyně ředitelky pro základní školu.
- Od poslední inspekční činnosti došlo ke zvýšení počtu žáků v základní škole a významně vzrostl počet asistentů pedagoga.
- Byl navýšen nejvyšší povolený počet žáků ve školní družině, počet oddělení vzrostl ze dvou na tři. Byl snížen nejvyšší povolený počet lůžek v internátu.
- Počet klientů i objem souvisejících služeb speciálně pedagogického centra průběžně narůstá.

Silné stránky

- Poskytované vzdělávání a služby směřují k všestrannému rozvoji dětí a žáků se zdravotním postižením a umožňují jim maximální začlenění do běžného života.
- Pro řízení a organizování činnosti školy byly nastaveny jasné a efektivní mechanismy, které mají pozitivní dopad na průběh i výsledky vzdělávání v celém subjektu.
- Při vzdělávání, výchově a při poskytování poradenských služeb pedagogičtí pracovníci uplatňují vůči dětem i žákům odborně správný, laskavý a důsledný individuální přístup, což se příznivě promítá do jejich motivace k učení.
- Škola má vybudovanou širokou síť spolupracujících partnerů, kteří přispívají na vybavení pro zrakově postižené a zajištění akcí. Průběžně tím zlepšuje kvalitu podmínek i průběhu vzdělávání.
- Efektivní prolínání diagnostik a dalších odborných poznatků umožňuje cílenou péči, která respektuje individuální potřeby klientů speciálně pedagogického centra.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Materiální vybavení tříd mateřské školy je zastaralé, množství didaktických pomůcek a hraček omezené. Pronajaté budovy v Jesenické ulici nejsou žádoucím způsobem udržované, prostor přilehlé zahrady představuje bezpečnostní riziko při volném pohybu dětí.
- Prostory pro vzdělávací proces v základní škole jsou velmi stísněné, což trvale ztěžuje nastavení žádoucích psychohygienických podmínek pro práci.

- V části výuky základní školy nebyla dostatečně uplatněna zásada názornosti vyučování. Účinná zpětná vazba pro další učení žáků byla poskytována v malé míře. Žáci nebyli vedeni k přemýšlení nad vlastním učením a k hodnocení dosaženého pokroku.
- Práce školní družiny a školního klubu není ředitelkou monitorovaná ani vyhodnocovaná, v důsledku toho nejsou přijímána opatření ke zkvalitňování zájmového vzdělávání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Vyvolat jednání s majitelem objektu v Jesenické ulici za účelem nápravy nevyhovujících bezpečnostních podmínek.
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků základní školy cíleně zaměřit na realizaci efektivního názorného vyučování a na uplatňování formativního hodnocení.
- Nastavit a realizovat účinný kontrolní systém v zájmovém vzdělávání.
- Sjednotit způsob zpracování úpravy obsahu a výstupů vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením v individuálních vzdělávacích plánech ve smyslu konkrétnějšího pojetí a větší praktické využitelnosti těchto dokumentů.
- Zpřesnit náplň kolektivního metodického vedení asistentů pedagoga v základní škole a pravidelně ho uskutečňovat.
- Usilovat o navýšení personálních a nepersonálních zdrojů pro speciálně pedagogické centrum a zajistit informační systém určený pro školská poradenská zařízení.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 60 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Speciální školy pro zrakově postižené, Plzeň, Lazaretní 25 vydaná Plzeňským krajem, Škroupova 18, 301 00 Plzeň dne 31. 5. 2001 (včetně dodatků č. 1 – 13)
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 23. 5. 2019
3. Výkazy o mateřské škole, základní škole, školní družině, školním klubu, internátu a speciálně pedagogickém centru za školní rok 2018/2019
4. Jmenování do funkce ředitelky Základní školy a Mateřské školy pro zrakově postižené, Plzeň, Lazaretní s účinností od 1. 3. 2008, čj. ŠMSpers./3/08
5. Potvrzení ve funkci ředitele vydané hejtmánem Plzeňského kraje dne 5. 12. 2011, čj. ŠMSpers./15/11

6. Osvědčení o absolvování studia pro ředitele škol a školských zařízení (FS I) vydané Národním institutem pro další vzdělávání dne 8. 11. 2007, č. o. 07-13-14-06/26
7. Usnesení Rady Plzeňského kraje č. 3663/19 o povolení výjimky z nejvyššího počtu dětí, žáků a studentů
8. Jmenování statutárním zástupcem s účinností od 1. 9. 2018
9. Jmenování statutárním zástupcem s účinností od 1. 1. 2012
10. Pracovní náplň zástupců ředitele školy pro mateřskou školu, pro základní školu, náplň práce asistenta pedagoga
11. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání s platností od 1. 9. 2017
12. Třídní vzdělávací programy mateřské školy pro školní rok 2018/2019
13. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s platností od 1. 9. 2016 včetně dodatku s platností od 1. 9. 2017
14. Školní vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální s platností od 3. 9. 2012 včetně dodatku s platností od 1. 9. 2017
15. Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině s platností od 3. 9. 2018
16. Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školním klubu s platností od 3. 9. 2018
17. Školní vzdělávací program internátu s platností od 3. 9. 2018
18. Školní řády mateřské školy a základní školy platné ve školním roce 2018/2019
19. Vnitřní řády školní družiny, školního klubu, internátu a speciálně pedagogického centra platné ve školním roce 2018/2019
20. Školní matrika školy v listinné a elektronické podobě vedená ve školním roce 2018/2019
21. Směrnice k přijímání žáků k základnímu vzdělávání, zápis do první třídy s účinností od 1. 1. 2017
22. Rozvrhy tříd, učitelů a asistentů pedagoga pro školní rok 2018/2019
23. Třídní knihy mateřské školy, základní školy, školní družiny a školního klubu, záznamy o práci ve volitelných a nepovinných předmětech vedené ve školním roce 2018/2019
24. Výpis z vysvědčení žáků základní školy a přehled prospěchu tříd za první pololetí školního roku 2018/2019, žákovské knížky (vzorek)
25. Záznamy z pedagogických rad vedené ve školním roce 2018/2019
26. Úkoly ročního plánu mateřské školy a roční plán základní školy pro školní rok 2018/2019
27. Dokumentace výchovného poradenství základní školy (koncepce výchovného poradenství, složky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, individuální vzdělávací plány, minimální preventivní program)
28. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti v mateřské škole a základní škole uskutečněné ve školním roce 2018/2019
29. Vlastní hodnocení mateřské školy za školní rok 2017/2018
30. Záznamy o individuálním rozvoji dítěte v mateřské škole vedené ve školním roce 2018/2019
31. Rozpis přímé pedagogické činnosti v mateřské škole ve školním roce 2018/2019
32. Plány dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2018/2019

33. Přihlášky žáků do školní družiny a školního klubu platné ve školním roce 2018/2019
34. Koncepce školy 2019 – 2024
35. Koncepce dlouhodobého rozvoje speciálně pedagogického centra
36. Osobní spisy klientů speciálně pedagogického centra, vedené ve školním roce 2017/2018 a 2018/2019 (vzorek)
37. Knihy úrazů (5 pracovišť) platné pro školní rok 2018/2019
38. Podklady k odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků – náhodný výběr
39. Účetní doklady za rok 2018
40. Výroční zpráva za školní rok 2017/2018
41. Inspekční zpráva čj. ČŠIP-454/13-P ze dne 21. 6. 2013

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

„OTISK ÚŘEDNÍHO RAZÍTKA“

Mgr. Alena Tomcová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu	<i>Mgr. Alena Tomcová v. r.</i>
PaedDr. Věra Abelová, školní inspektorka	<i>PaedDr. Věra Abelová v. r.</i>
Bc. Eva Brabcová, školní inspektorka	<i>Bc. Eva Brabcová v. r.</i>
Mgr. Šárka Čechurová, speciální pedagožka	<i>Mgr. Šárka Čechurová v. r.</i>
PhDr. Aranka Fořtová, školní inspektorka	<i>PhDr. Aranka Fořtová v. r.</i>
Mgr. Petra Holopírková, kontrolní pracovnice	<i>Mgr. Petra Holopírková v. r.</i>
Mgr. Jana Janková, speciální pedagožka	<i>Mgr. Jana Janková v. r.</i>
Mgr. Darina Motlíková, odbornice pro oblast základního vzdělávání na druhém stupni	<i>Mgr. Darina Motlíková v. r.</i>
Mgr. Marie Sládková, školní inspektorka	<i>Mgr. Marie Sládková v. r.</i>
Mgr. Jaroslav Štilip, školní inspektor	<i>Mgr. Jaroslav Štilip v. r.</i>

V Plzni 10. 7. 2019

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

„OTISK ÚŘEDNÍHO RAZÍTKA“

Ing. Iva Šmrhová, ředitelka školy	<i>Ing. Iva Šmrhová v. r.</i>
-----------------------------------	-------------------------------

V Plzni 11. 7. 2019